

Павло Гай-Нижник

«ЗАКРИТЕ НЕБО»: ЧИ ВАРТО ЛІТАТИ У НЕБЕСАХ В БИТВІ ЗА ВЛАСНУ ЗЕМЛЮ?

Опубліковано: *Гай-Нижник П.* «Закрите небо»: чи варто літати у небесах в битві за власну землю? // Павло Гай-Нижник. - 2022. - 5 березня [Сторінка у Facebook]: https://www.facebook.com/hai.nyzhnyk/posts/5033557640036281?comment_id=5034852239906821&reply_comment_id=5034857896572922¬if_id=1646521861178740¬if_t=feed_comment&ref=notif

На тлі успішних воєнних дій ЗСУ з армодією російських загарбників, після декади тотальної фази війни, що розпочалася 24 лютого 2022 р., вочевидь, є сенс зробити бодай побіжний аналіз політичного спектру українсько-російських взаємин на тлі запеклих боїв одразу на кількох фронтах.

У цьому контексті слід одразу ж зауважити, що початковий військово-політичний план В.Путіна щодо опанування блицкригом Україною зазнав поразки уже протягом перших трьох діб повносяжного вдертя російських військ у цю державу. Тож осатанілий диктатор дав наказ здійснювати ракетні та авіаудари також і по мирним мешканцям України.

Чи мало би це стати несподіванкою для українського військово-політичного керівництва? Не думаю... Якщо воно вивчало тактику і

стратегію ведення війни ворогом за різних умов та обставин. Крім того, як відомо, ще 23 лютого 2022 р. адміністрація Президента США Д.Байдена повідомила Президента України В.Зеленського про те, що за оцінкою американської розвідки: Росія готується здійснити повномасштабне вторгнення в сусідню країну протягом наступних 24–48 годин. Вказувалося також, що російська військова операція носимите комплексно-комбінований характер: не лише атаку з окупованої частини Донбасу на сході, куди в понеділок були відправлені додаткові російські підрозділи, а й значний удар у бік столиці Києва з північного кордону з Білоруссю, включно з авіаударами, крилатими ракетами та наземним вторгненням і кібератаками. Того ж дня очільник МЗС Д.Кулеба згадав про перемовини щодо прикриття українського неба силами НАТО.

Від того часу ця тема практично не сходила з вуст українських владоможців. Особливої загостреності їхня риторика (в тому числі й Президента України) з нотками безапеляційних вимог після декади важких і виснажливих боїв ЗСУ з загарбниками та безпрецедентних за своєю жорстокістю, руйнуваннями і кількістю жертв серед мирного громадянства від ракетних та авіаударів ворога.

В.Зеленського, як людину і як провідника, що несе також і моральну відповідальність на долю держави і життя кожного громадянина, можна зрозуміти і потрібно морально підтримати. Проте чи надає така емоційність та ультимативна тональність належний ефект у суворій реальності прагматичного сучасного міжнародного політикуму, а не хвилевий ефект підтримки української та світової громадськості, який також має свій вичерпний запас сприйняття (як би це не цинічно звучало)?

А якщо подібною риторикою і звинуваченнями чи не щодня «обстрілюють» політичний простір та громадськість євроатлантичних союзників України ще й численні вітчизняні посадовці та урядовці різного рівня і штибу, то виникає небезпідставне питання чи не дадуть такі огульні, хоч і зрозумілі з морально-етичної точки зору, тиск і критика зрештою зворотнього ефекту? Адже не варто плутати взаємини родинно-сусідського рівня з міждержавними відносинами у жорсткій геополітичній конкуренції та в аморальних умовах боротьби на світовій шахівниці за важелі впливів і геостратегічні комбінації зі збереження та просування кожною державою власних національних інтересів, в тому числі і безпекових.

І в цій системі координат, як давно відомо, насправді немає місця та часу для сентиментів (хіба що - у протокольно-публічній формальності). Це слід не лише усвідомлювати і розуміти, а й сприймати як щоденний виклик життєвої дійсності та спонуку до її опанування...

Тим часом 5 березня 2022 р. у своїй статті для The New York Times глава Офісу Президента А.Єрмак написав, що світ має розглянути виключення Росії з Ради безпеки ООН, а також закликав Захід запровадити безпольотну зону над Україною, позаяк Росія не зупиниться лише на нашій країні. Закрите ж небо може змусити президента країни-агресора В.Путіна бодай узяти паузу. Ця та інші заяви різних українських привладних політиків, спрямовані до Заходу загалом й до НАТО зокрема з приводу безпольотної зони (закритого неба) над Україною для Росії, спонукають більш глибоко поміркувати над суттю цього питання, як і над проблемою, що постала навколо нього.

Перш за все, в цьому контексті, варто пригадати про посадові повноваження та сфери обов'язків окремих з них (і не тільки А.Єрмака – глави Офісу Президента). Які де-юре дехто з них має та які передбачені українським законодавством і дипломатичною практикою щодо міжнародних відносин у правових демократичних країнах? Так само на згадку приходять і Указ (№671/2021) Президента України В.Зеленського від 22 грудня 2021 р. Коротко: з офіційними заявами та коментарями з питань зовнішньої політики можуть виступати лише президент, прем'єр-міністр та очільник Міністерства закордонних справ. Водночас, є випадки, коли чиновники все таки можуть виступати із заявами про реалізацію державної політики чи міжнародних ініціатив – після доручення президента, прем'єра або міністра закордонних справ. Очевидно, А.Єрмак має таке доручення від Президента? Чи це його стаття в якості приватної особи?

Менше з тим щодо питання «закритого неба» нагадаю також, що міністр закордонних справ Д.Кулеба ще у переддень (23 лютого 2022 р.) повносяжного вдертя Росії в Україну заявив: «Йдуть переговори про прикриття нашого повітряного простору силами НАТО». Ба більше, хто тільки з українських політиків і посадовців не дозволяв собі висловлюватись і навіть ставити вимоги (іноді схожі на звинувачення) Заходу з цього приводу!

Й одразу ж виникає логічне питання: чи доцільно і виправдано було апріорі оприлюднювати подібну надважливу, проте ще далеко не здійснену домовленість? І чи не любляють такі справи, що безпосередньо належать до комплексу системи національної безпеки, тиші і таємності до часу їх вирішення? Чи не дають вони зайвих приводів до активізації ворожих зусиль (різного вектору і типу) щодо недопущення їхнього втілення?

І це не поодинокий випадок! Не будемо ворухити минуле, а досить згадати словесний ажіотаж та ура-гасла й щодо питання надання Україні певними державами-членами НАТО (Польщею, Болгарією та

Словаччиною) 70-ти модернізованих бойових винищувачів (йшлося про МІГ-29 і СУ-25). І подавалося воно переспівом політиків від влади та тлі жорстоких боїв вже як доконаний факт, якого насправді не було! Чи не мали би такі делікатні справи надзвичайної ваги у воєнний час триматися у таємниці до часу їхнього остаточного вирішення?!

То чи не дивно, що Російська Федерація задіяла усі свої потуги і можливості, як дипломатичного штибу, так і засобом прямих погрозошантажу завданням превентивного удару по Заходу, аби не допустити ані закриття неба над Україною потужностями НАТО, ані надання їй згаданих літаків? Знаючи ж про, м'яко кажучи, традиційну обережність і застережливість Заходу щодо можливого воєнного зіткнення з ядерною Росією, маючи серед західного політикуму свою п'яту колону і набуту репутацію божевільного агресора, В.Путіну не важко було досягнути своєї мети у цих питаннях. Але, звинувачуючи нині Захід, чи не має офіційний Київ претензій до себе і до своїх язикатих посадовців? І це, зауважу, лише один з багатьох прикладів безвідповідального балабольства і просторікувальних заяв різних представників владного політикуму на тему зовнішньої політики і міжнародних відносин України! Чи не для вгамування фантазій і словесного нетримання на цю тему різних доморощених талейранів і був свого часу виданий вищевказаний Указ Президента (хоча можна було б обійтися й вимогою дотримання вже існуючого законодавства і відповідними покараннями у разі його порушення)?

Торкнуся й іншого аспекта цієї ж теми. Йдеться, зокрема, про нещодавно започатковані перемовини з росіянами. Якщо хтось вважає, що цей факт не вплинув на від'ємне рішення НАТО і Заходу щодо закриття неба над Україною і надання їй згаданих винищувачів – той глибоко помиляється. Ціна вирішення питання – відчайдушна і героїчна, тотальна і безкомпромісна боротьба українського народу та його армії з підступним, безжальним, схибленим і свавільним ворогом. Народ і ЗСУ єдиним поривом став на захист держави і своєї свободи, політикум об'єднався з владою та народом у спільній і жертовній боротьбі. Президент не втік з країни і відважно бореться разом з усією нацією! Захід і світ був вражений й задіяв в допомогу Україні усі дипломатичні, фінансово-економічні та збройно-оборонні тощо важелі та можливості, за винятком прямого воєнного удару по Росії. Питання закриття неба України та надання їй бойових літаків для відбиття агресії вже стояло на порядку денному. Але...

Але політична влада України чомусь пішла на перемовини з РФ. І знову виникають питання. За посередництва кого? Лукашенка! Невизнаного узурпатора Білорусі, з території якої завдавалися ракетні

удари по українських містах, вояки (пілоти) якої вбивали українських захисників і цивільне населення (прізвища льотчиків встановлені). Яку репутацію набуває Україна? Перемовини з ким? З Росією і Путіним? А хіба РФ не є державою агресором-терористом, з якою Україна є у стані війни і розірвала дипломатичні стосунки? Хіба російські перемовники не є представниками Путіна, який очолює державу-агресора та є особистим винуватцем цієї війни та терористом і спонсором тероризму? Хіба на нього українською прокуратурою не заведено кримінальну справу?

То де логіка, послідовність, тотальність і безкомпромісність? Ба більше, чи була згода на перемовини – вимушеною доцільністю безвихідного воєнного становища? Ні! Чи має Україна доконану військову перевагу і ЗСУ провадить широкомасштабний наступ на всіх фронтах, а відтак й українська дипломатія має привід і силу на перемовинах змусити ворога до миру через капітуляцію? Ні! До речі, якщо вже так, то чому перемовини ведуть не професійні дипломати!? Який інтелект і досвід має голова української делегації Д.Арахамія в міжнародних відносинах знають і чули неодноразово усі в світі з його ганебних і профанських висловлювань на рівні: «дурень в пісочниці». І чи відповідають члени делегації вимогам щодо міжнародних перемовин, зазначених з цього приводу, знову ж таки, у вищезгаданому Указі Президента?

Вочевидь була потреба не допустити гуманітарної катастрофи в окремих зонах і містах бойових дій й домовитися про гуманітарні коридори. Так, це необхідно було зробити. Але не так примітивно і безтямно! Держава, що розірвала свої стосунки з іншою державою чи перебуваючи з нею у стані війни може делегувати (уповноважити) свої переговорні дипломатичні повноваження третій стороні (це може бути як певна держава, так і авторитетна міжнародна організація). Знаючи заявлене і продемонстроване ставлення В.Путіна до української влади (а отже і до її делегації) не важко зрозуміти, що більше гарантій та їхнього дотримання щодо гуманітарного коридору досягли б уповноважені Україною західні представники. Адже восьмирічна історія цієї війни вже знає вартість домовленостей з москалями про припинення вогню і коридори... Як і знає про те, чим вони невдовзі закінчуються... От тільки шкода, що українські політики мають коротку пам'ять та так і не навчилися вчити історію (хоча б нещодавню)... Як і забули про щире зізнання Путіна, що українська влада для нього ніщо (без сильних світу цього)... А паузи з т.зв. перемовинами і припиненнями вогню дають В.Путіну час для перегрупування військ, налагодження їхнього постачання та мобілізації живої сили, засобів і техніки з глибини Росії! Не можна дати Росії скористатися резервами власними чи країн ОДКБ, до чого він їх прагне примусити, адже за оцінками Генштаб ЗСУ російська

армія використала майже весь потенціал, створений для війни в Україні й остаточний перелом у війні мусить настати. От тоді можна буде ставити умовини і скликати перемовини.

До чого тут питання закритого неба і винищувачів від НАТО, запитаєте Ви? Так от: філософія західної політики – недопустити війни на терени НАТО і всадити Україну за стіл перемовин з Росією Путіна! Як тільки-но цей процес розпочався, ми (офіційний Київ) власними ж кроками відрізали для себе вже практично майже ухвалене рішення про закриття неба і надання нам допомоги бойовими літаками та можливостей конструювати різноваріантні ситуативно-тактичні в стратегічно-цілеспрямованій матриці дипломатичні комбінації та коаліції тощо! Адже військово-політична ситуація та співвідношення сил як в Україні, так і в Росії все ще плинні, в тому числі й в контексті геополітичної шахівниці. Ми ж (Україна в особі її політичної влади) уникнули тотальності і безкомпромісності у війні за життя і державність та самовільно втягнулися у вузький двосторонній тунель перемовин з Російською Федерацією!

Як результат: глава зовнішньої політики Європейського Союзу Ж.Боррель заявив, що санкції введені в результаті російської агресії в Україні не спрямовані на зміну режиму В.Путіна. «Санкції введені не для того, щоб спровокувати зміну режиму в Росії. Навпаки, санкції були викликані війною. І їх мета – послабити російську економіку, змусити її відчувати тяжкість наслідків і посилити, зміцнити позицію українців на майбутніх переговорах», – пояснив недосвіченим українським політикам, які не зважають на думки професійних дипломатів, Ж.Боррель. На переговорах! Крім того, саме він доклав зусиль (в тому числі у змові з Кремлем) до того, аби небо над Україною не було закрито силами НАТО й ЗСУ не отримало обіцяних військових літаків для боротьби з російськими загарбниками.

Вже 3 березня у Білому домі зазначали, що введення США безпіотної зони в небі України – «не найкраща ідея», оскільки це втягне США в прямий військовий конфлікт з Росією. Своєю чергою генеральний секретар НАТО додав, що країни-члени мають відповідальність, аби унеможливити загострення війни Росії за межами України. «Оскільки це буде навіть ще небезпечніше, спустошливіше, і спричинить ще більші людські страждання. Тож, ми чітко дали зрозуміти, що ми не збираємося заходити в Україну, ні по суходолу, ні через український повітряний простір. І звичайно, єдиний спосіб, щоби впровадити безпольотну зону, це відправити бойові літаки НАТО у повітряний простір України і тоді запровадити цю безпольотну зону шляхом збиття російських літаків», – наголосив Є.Столтенберг. І це безумовно почув В.Путін! При цьому Є.Столтенберг не забув нагадати, що НАТО надає Україні різноманітне

обладнання, включаючи протитанкові та протиповітряні системи та інші елементи, які потрібні для України у реалізації її права на самооборону. І вони справді надали сили ЗСУ перед тьмою рашистської орди!

То чи варто Президентові України досі публічно звинувачувати (!) НАТО у бездіяльності? Звинувачувати, а не спонукати і дати можливість дипломатам робити свою роботу і можливо таки виправити становище на користь України. Принаймні, якщо не закриттям неба, то досягненням двосторонніх домовленостей з певними країнами щодо надання ними Україні систем ППО та бойової авіації як захисної летальної зброї (адже інші види летального захисного озброєння Україна вже отримує). Можливо варто дослухатися думки і порад дипломатів і союзників, а не самонароджених талейранчиків з нізвідки?

Відтак, зрештою, що дають і можуть дати ці перемовини тепер? Гуманітарні коридори можна досягнути за посередництва інших важелів і гравців й не потрапити через прямі перемовини у російську пастку, яка цілком може виявитися замаскованим «Мінськом-3» (не зважаючи на обгортку і назву). І до якої нас знову примушуватимуть міжнародні інстанції, приховані друзі Путіна на Заході та НАТО, яке воліє все зам'яти коштом України та, заодно, послабити Росію. Не забуваймо, В.Путін не відмовився від своїх ультиматумів та від своїх планів завоювати Україну і про це він відкрито заявив Е.Макрону, О.Шольцу та іншим... Чому про це не заявили українським делегатам на перемовинах російські представники? Тому, що вони для них – ніхто, статисти на лохотроні геополітики. Досить жити поза реальною дійсністю (в тому числі й щодо «закриття неба») і вона полягає не у позак на сцені геополітики зі звинуваченнями та ультиматумами в бік НАТО, яке керується глобальними загрозами і безпеками, в тому числі й власними, і не Захід винен у 30-річному самоослабленні України перед викликами сучасності та майбуття, а варто не розгубити у цій нерівній битві союзників, яким ми багато в чому завдячуємо, шукати шляхів і можливості до подальшої спільної боротьби за спільні цінності і за остаточну перемогу!

Проте саме багаторічне боягузтво та глибокі занепокоєння Заходу та ООН згодували кров'ю та трупами народів монстра Путіна, він є дитиною бездіяльності, зажерливості та блюзнірства Заходу у проголошенні та (не)захисті власних цінностей. І саме тому НАТО і Захід мусять спокутувати свій гріх та зраду (і не лише перед Україною), саме тому вони не мають права залишити Україну наодинці у її жертівній і героїчній війні з легіоном диявола!

І саме тому ми не мусимо звинувачувати Захід і НАТО, проте маємо право вимагати допомоги і співучасті у цій світоглядній війні за майбуття! Зрештою – то наша спільна війна і ми воюємо їхньою сучасною вбивчою

зброєю, але за новий демократичний світопорядок та цивілізаційну архітектуру світу. І саме тому доля Росії та режиму Путіна не має полягати у приборканні та замиренні, а має бути довершеною у чині – поразкою з капітуляцією, репараціями і руйнацією режиму з наданням народам цієї суцільної колонії з метрополією у Кремлі можливості здійснити своє право на самовизначення і державність! Крах новітньої імперії зла – ось чим має завершитися ця цивілізаційна війна!

Влада України зробила тактичну політичну помилку, погодившись на перемовини саме зараз! Проте помилка ця не є чимось незворотнім (поки що) і її можна та потрібно виправити!

Путін, приголомшений невдачами і поразками в Україні, скаженіє та наказує своїм військам чинити злочини, а вони своєю чергою все більше деморалізуються; Путін не вірив, що Захід і світ таки вдарять по Росії «пекельними» санкціями; політичні та фінансово-економічні еліти спантеличені і починають панікувати; суспільство ж невдовзі відчує удар від падіння економіки та фінансової системи, а це – соціальні та національні протести і зрештою колапс Російської Федерації. Плюс – перші партії гробів по усіх усюдах РФії та внутрішній вибух, поєднаний з контрнаступом ЗСУ. Контрнаступом, не зважаючи на державний кордон!

Путін потрапив у власну пастку і зашморг вже затягується на його шії. Тож в останню путь Москву відправлятиме Київ!

*Павло Гай-Нижник
(5 березня 2022 р.)*

